

ПИСМО УРЕДНИКУ / LETTER TO THE EDITOR

Др Карло Кико – Словак у Српском Ковину

Поштовани уреднице,

С интересовањем смо прочитали рад из историје медицине Јелене Јовановић Симић „Др Карло Кико (Karol Kiko, 1813–1869) – један од Словака у српском санитету у 19. веку“ [1], о једном од ретких Словака који је радио као лекар у нашој земљи.

У свом раду ауторка наводи да је „у молби за запослење коју је поднео Министарству унутрашњих дела Кнежевине Србије ... 1858. године“ и коју је „упутио из Сремске Митровице, где је тада био приватни лекар“, Кико навео да је од 1851. до 1853. године био „царско-краљевске фамилије лекар спахилука названог Рацкеве и Промонтор“, те да је од 1854. до 1856. године био „лекар трговаца Ковиначки, од ови нарочито тога ради позват“ и да је „док је у Ковину био, испуњавао... и дужности Полковског и Ротског лекара... и дужности Санитетскога референта код Ковинског растелетства“. Ауторка наводи да су „подаци о познавању језика, посебно српског, били... увек тражени од оних који аплицирају за запослење у Србији“, те да „Кико, дакле, није навео да зна српски језик, иако је молба писана на српском“. Даље, да се „у једном допису Министарства унутрашњих дела Државном савету“ наводи... да он „говори и пише српски“. Ако „није знао српски језик“, онда да га је „Кико... брзо савладао“ [1], односно као да постоји дилема да ли је Кико знао наш језик.

Рацкеве, град у којем је доктор Кико боравио од 1851. до 1853. године, био је Српски Ковин, или Мали или Доњи Ковин, којег Мађари зову *Rácskeve*, односно Српски- или Киш-Кеве. Град се налази на око 40 километара јужно од Будимпеште, на Чепелској ади, на левој обали Дунава. Основали су га 1440. године Срби, избегли од турског зулума, из Ковина на Дунаву у Банату. Пошто су први пут освојили Смедерево, Турци су у два наврата прешли Дунав и упали у Ковин, па су Срби избегли на север, до Чепелске

аде. Ту је ковинским пресељеницима угарски краљ Владислав уступио касноготску цркву за њихов православни храм. И данас на Чепелској ади постоји Српски Ковин, са црквом посвећеном Успењу Богородице [2]. Црква је три пута живописана, а последњи пут је у XVIII веку фреске урадио Теодор Грунтовић, Цинцар из Мосхопоља у Епирју [3]. Данас у Српском Ковину нема Срба, али црква живи као српски манастир [4].

Три године је доктор Кико провео међу Србима у Српском Ковину, на које је вероватно оставио добар утисак, па је он од трговаца „Ковиначки... нарочито... позват“ да буде међу њима још три године, све до 1856. године. Дакле, следеће три године, од 1854. до 1856. године, он је вероватно био позван од Срба из Српског Ковина да им буде лекар, а не од Срба из Ковина у Банату, тзв. Доњег Ковина. Ако је наша претпоставка тачна – да је доктор Кико шест година у континуитету био међу Србима као лекар, то онда значи да је сигурно и научио српски, па не чуди да је молба за запослење коју је упутио Министарству унутрашњих дела Кнежевине Србије – на српском. Даље, он посебно и не наводи да зна српски, јер је већ написао и поткрепио документима да је међу Србима у Српском Ковину провео шест година – довољно да научи наш језик, што се опет и наводи у једном допису Министарства унутрашњих дела Државном савету: он, Кико, „говори и пише српски“ [1]. Чини се, дакле, да доктор Кико није „брзо савладао“ [1] српски по доласку у нашу земљу, већ је у Србију дошао а да је вероватно већ добро говорио српски и то са акцентом Срба из Угарске, Срба из Српског Ковина.

Проф. др Слободан Николић
Доц. др Владимир Живковић
Институт за судску медицину,
Универзитет у Београду, Медицински
факултет, Србија

ЛИТЕРАТУРА

1. Jovanović Simić J. Dr Karlo Kiko (Karol Kiko, 1813–1869) – један од Словака у српском санитету у 19. веку. *Srp Arh Celok Lek.* 2017; 146(3-4):231-8.
2. Kalezić D, glav. ur. *Enciklopedija pravoslavlja* (Treći tom). Beograd: Savremena administracija; 2002.
3. Medaković D. *Barok kod Srba*. Zagreb: Prosvjeta; 1988.
4. *Manastir u Srpskom Kовину u Mađarskoj*. [Accessed on September 30, 2017] Available from: www.spc.rs/sr/uspjenje_presvete_bogorodice_u_manastiru_srpski_kovin_u_madjarској

Received • Примљено:
October 5, 2017

Accepted • Прихваћено:
October 9, 2017

Online first: October 13, 2017